

Kompensatorisk vækst & fodring af hangrise

Hanne Maribo

Fodringsseminar 2023

STØTTET AF
Svineafgiftsfonden

SEGES
INNOVATION

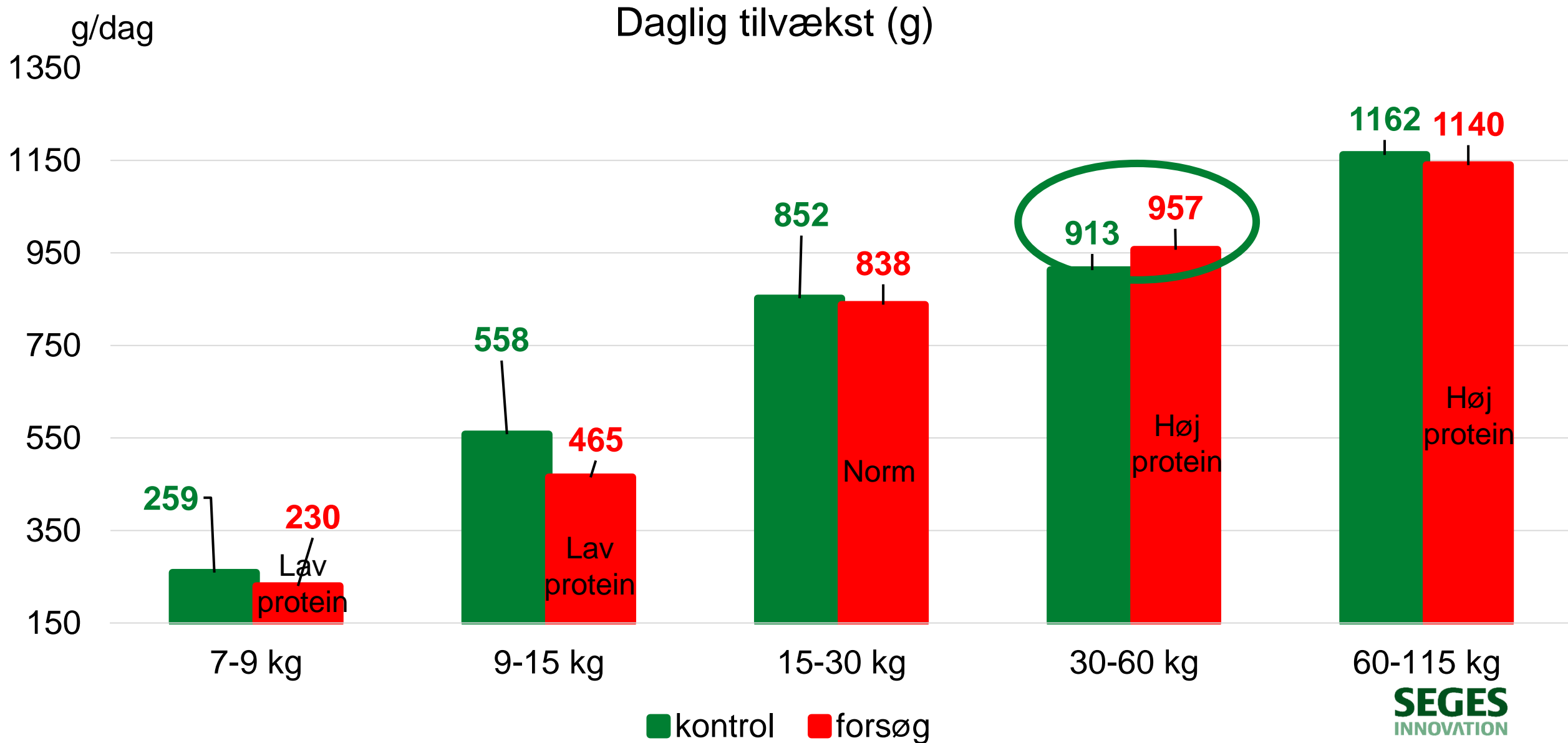
Kompensatorisk vækst - kan grisene indhente det tabte?

- Lavprotein medfører mindre diarré og færre antibiotikabehandlinger OG lavere tilvækst
- Teste, om vi opnår en lav samlet foderomkostning fra 6 til 115 kg via kompensatorisk vækst
- **1. test fravænning til slagting – 4-fasefodring**
  - Blanding 1: 7-9 kg lav protein
  - Blanding 2: 9-15 kg lav protein
  - Blanding 3: 15-30 kg norm protein
  - Blanding 4: 30-115 kg fuld skrald på protein +12 %
- **2. test opfølgningsforsøg - kan vi gøre det billigere**

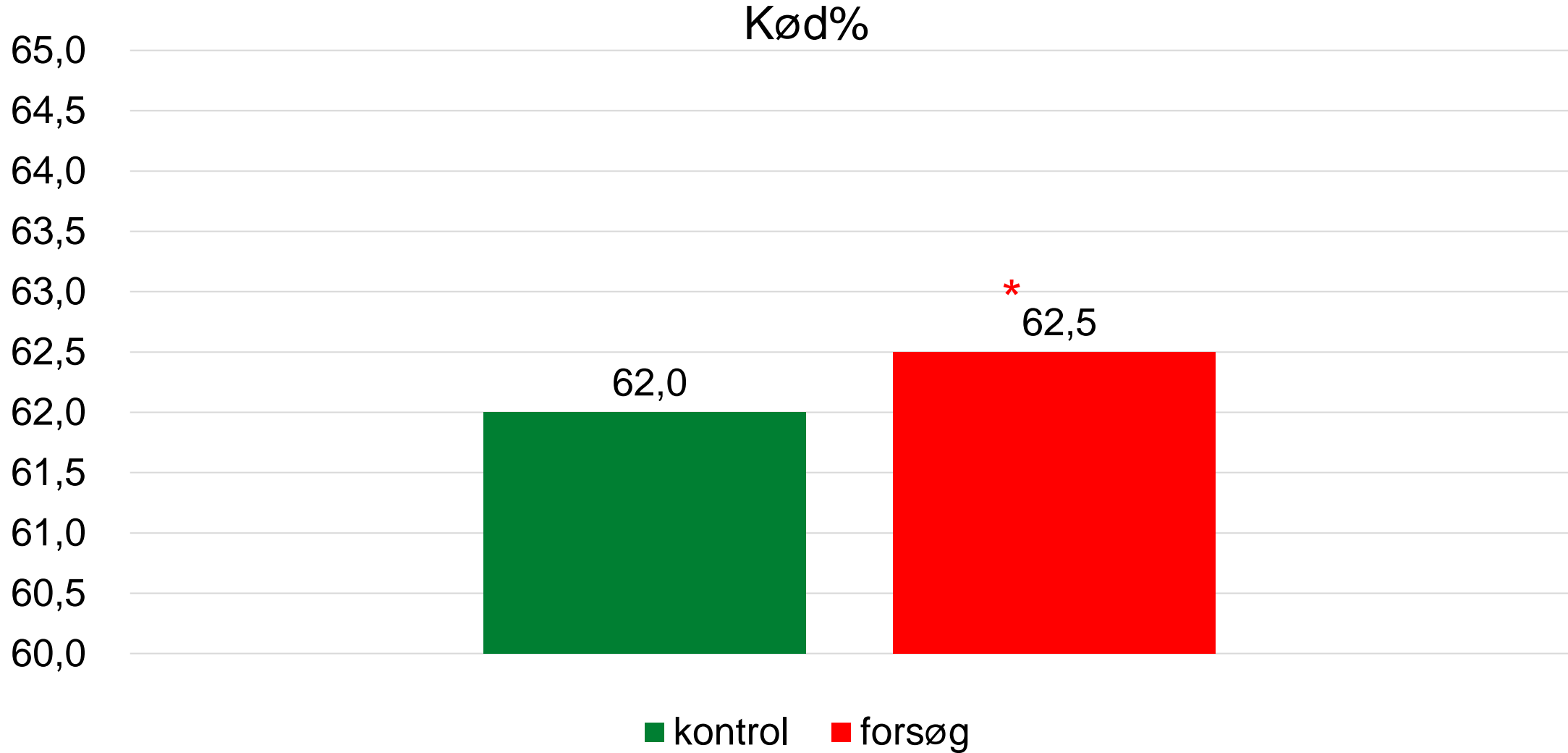

1. Test: Resultater daglig tilvækst - deskriptive

Resultater

1. Test resultat

- Grise, der fik lavprotein manglede 2 kg ved "30 kg"
  - Problem, hvis der sælges 30 kg smågrise
- Produktionsværdi ved **ens** foderpris **INGEN** forskel
- DB ved aktuelle foderpriser 2021 og forbrug fra de aktuelle blandinger
  - Lavprotein 7-30 kg sparer ca. 10 kr./gris
  - Højprotein 30-115 kg koster ca. 18 kr./gris
  - Forskel i foderomkostning ca. 8 kr./gris (priser 2020-2021)
  - Forskel i kødprocent (+0,5)
- Grisene betalte ikke for ekstra protein fra 60 kg til slagtning

Derfor NYT forsøg - kompensatorisk vækst (2021-2023)

🐷 Er det muligt for grisene at kompensere fra 15 til 60 kg?

🐷 Holde foderomkostningen nede

🐷 Vi kombinerer nyeste viden med ekstra aminosyrer og lavprotein i startfoderet

🐷 3.773 grise indsat

🐷 4 foderskift

- Start 6-14 kg
- 14-30 kg
- 30-60 kg
- 60 kg-slagtning

Proteinindhold i foder

Gruppe	1.	2.	3.	4.
<i>Fravænning + 3 uger</i>	Norm	Norm	Lav	Lav
<i>+ 3 uger til 30 kg</i>	Norm	Høj	Norm	Høj
30-60 kg	Norm	Høj	Norm	Høj
60-115 kg	Norm	Norm	Norm	Norm

		Kontrol-forsøg (% i foderet)	
		Protein	Lysin
Smågrise	Fravænning + 3 uger	-11	0
	+ 3 uger til 30 kg	+5	+13
	30-60 kg	+4	+13
Slagtegrise	60 kg - slagtning		

lysine, methionin, treonin,
tryptofan og valin

- Grise, der fik fravænningsfoder med lavprotein manglede vægt hele vejen
- Grise, der fik højprotein havde højere vægt end grise, der fik norm uanset fravænningsfoder

Grise der får **lavprotein** de første 3 uger

- Dem der får ekstra protein og aminosyrer indhenter normfodrede grise.
- Og betaler for det!

Grise der fodres **efter norm** de første 3 uger

- Dem der får ekstra protein og aminosyrer præsterer mere end de normfodrede.
- Og de betaler for det!

Hangrisefodring

Gris
frem

Flere land
stimulere
at testikel

17. jan | 13:35 |

Af Hans Bundgaard, svinefagdyrlæge, Po

Dyrevelfærd og grøn omstilling er de vigtigs
fastholde og udvikle forbrugernes kødforbr
influencere vil påvirke forbruget på sigt. Ikk

ka

odt

er nu
ffer in
g.

:52

ger
icin

SØREN TOBBERUP HANSEN

gte hangrise

Spar 23 kg CO₂

Tjen 2-60 kr. mere
pr. hangris

Hangrisefradrag

2-3,4 % mere kød

Spar 0,2-0,35
FEs/kg

Foderpris

Slagtekvalitet

Kastration

Kødkvalitet

Frasorterings%

Immunokastration

Hangriselugt

SEGES
INNOVATION

Hangrise hvorfor?

Dyrevelfærd

Lavere
klimatryk?

Bedre
produktivitet

Bedre
økonomi

Glade
kunder?

SEGES
INNOVATION

Hangriselugt skyldes to stoffer

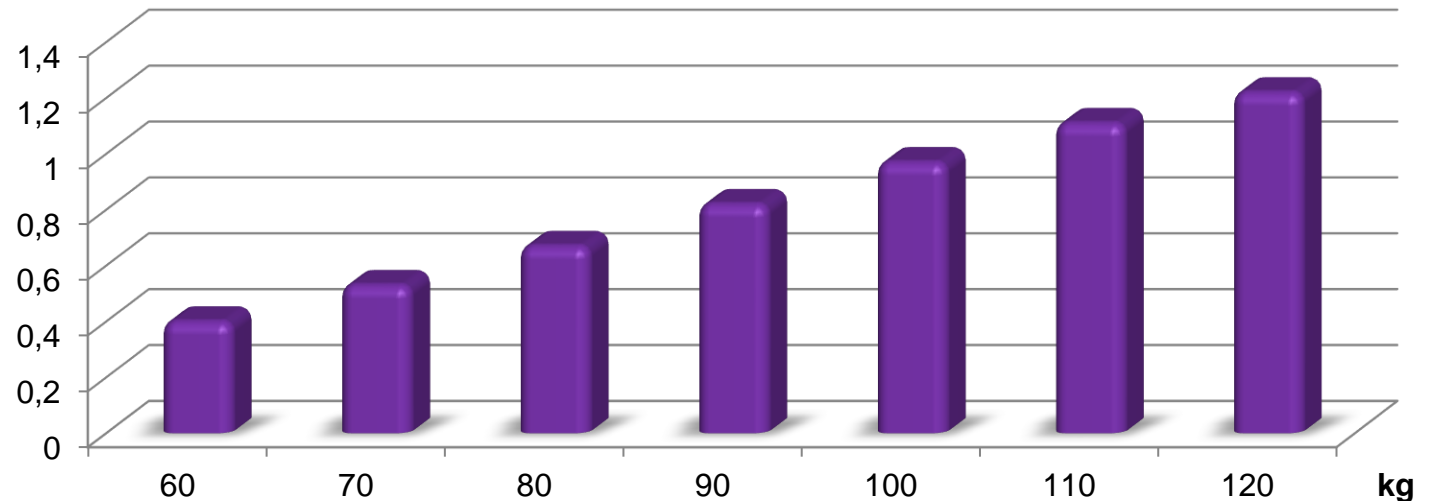
- **Skatol**

- Produceres i tarmen
- Foderpåvirket
  - Halveringstid ca. 11 timer
  - Fibre (cikorie)
  - Rent korn

- **Androstenon**

- Produceres i testiklerne
- Kønsmodenhed
  - Halveringstid ca. 2 uger
  - Stiger med stigende alder/vægt

Androstenon

Tema her er fodring af hangrise

- To formål:
  1. Reducere frasortering
  2. Optimere hangrisenes vækst

Maksimal vækst hangrise

	Kontrol	+protein & energi	Diff.	p-værdi
Antal grise	684	703		-
Stier	46	47		-
Vægt v. indsættelse kg	29.0	29.2	+0.2	-
Daglig tilvækst, g/dag	1084	1147	62,5	***
Alder v. slagtning	73,8	69,2	-4,6	-
FEs/dag	2,54	2,67	0,13	***
FEs/kg	2,34	2,33	-0,01	ns
Slagtevægt, kg	82,0	84,1	+2,1	***
Kød%	60,7	60,6	-0,1	ns

Maksimal vækst hangrise

Øget væksthastighed – yngre ved slagtning

- Øge protein og aminosyrer med 15 %
- Øge energi (FEs/kg foder) med +8 %

Resultat

- Hangrisenes daglige tilvækst øget med 65 g (***)
- Ingen effekt på foderudnyttelse og kødprocent
- **Ingen forskel i skatol**
- **Hangrisene betalte for foderet**
- **Sogrisene gjorde ikke!**

Ornelugt

- Skatol ens
- Lavere “human nose” karakter

Fodring med rent korn (50/50 byg /hvede)

- Fodring med rent korn 4 dage før slagtning (til alle grise i stien)
  - Reduktion i skatol – 25 % (0,08 – 0,06 ppm)
  - Ingen effekt på hangriselugt m. ”human-nose”
  - Omkostning ca. 13-14 kr. pr. gris – manglende tilvækst, til de grise, der blev i stien
    - Derfor skal kun grise, der leveres have denne blanding evt. i udleveringsrum
- Fodring med rent korn i 2 dage
  - Tendens til reduceret skatol – ingen effekt på ”human-nose”

Fodring af hangrise med fibre før slagtning

Kontrol

Cikorie 15 %
(4 dage)

Korn
(3 dage)

Jordskokker 10 %
(10 dage)

Roepiller
(14 dage)

Palmekage
(14 dage)

Fodring med aktivt kul

- Teori: Reduktion af skatol & androstenon
- 5 % aktiv kul i foderet giver sorte piller og en sort foderfabrik!
- **Resultat: Påvirker IKKE skatol & androstenon**

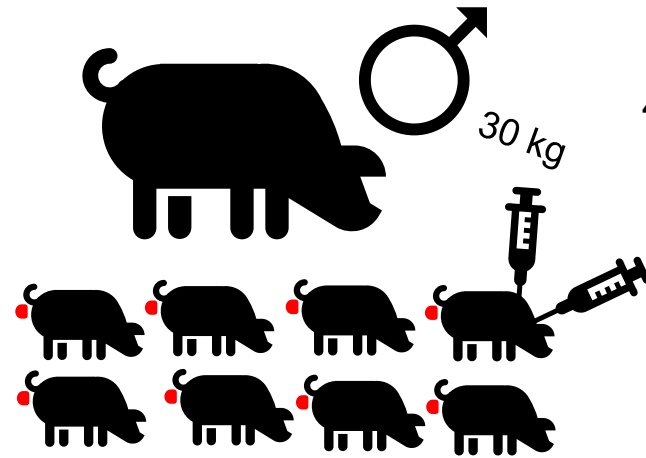
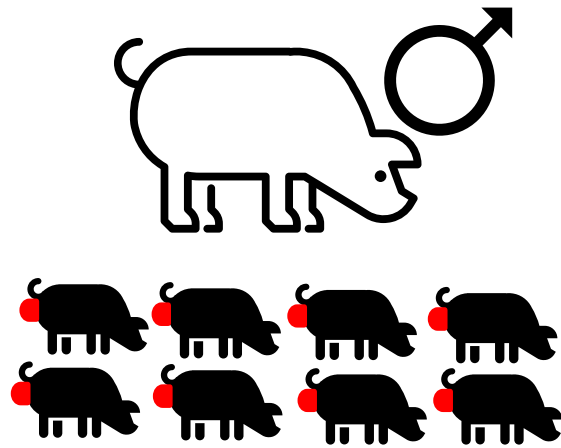
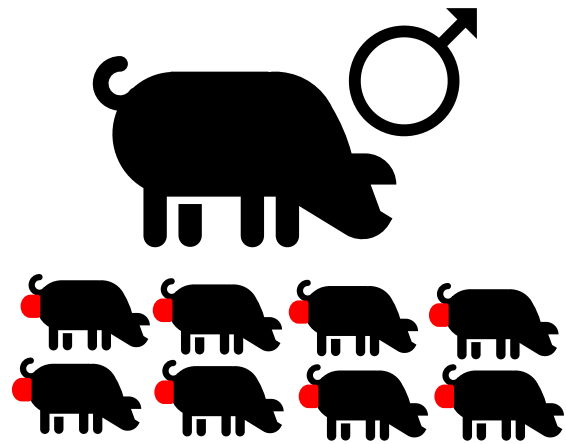

Immunokastration Improvac

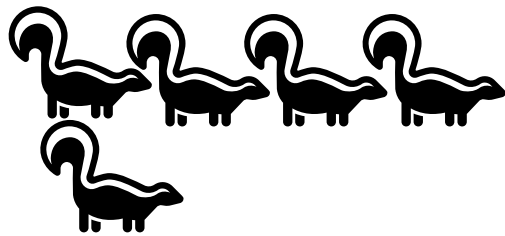
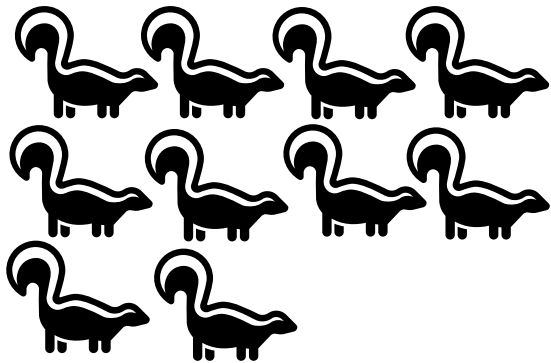
- Vaccination ved 30 kg og 4-6 uger før slagtning
  - Beholder hangrisefordelen indtil 2. vaccination
  - Mindre aggressivitet sidst i vækstperioden

Sortering af fædre for hangriselugt og immunokastration

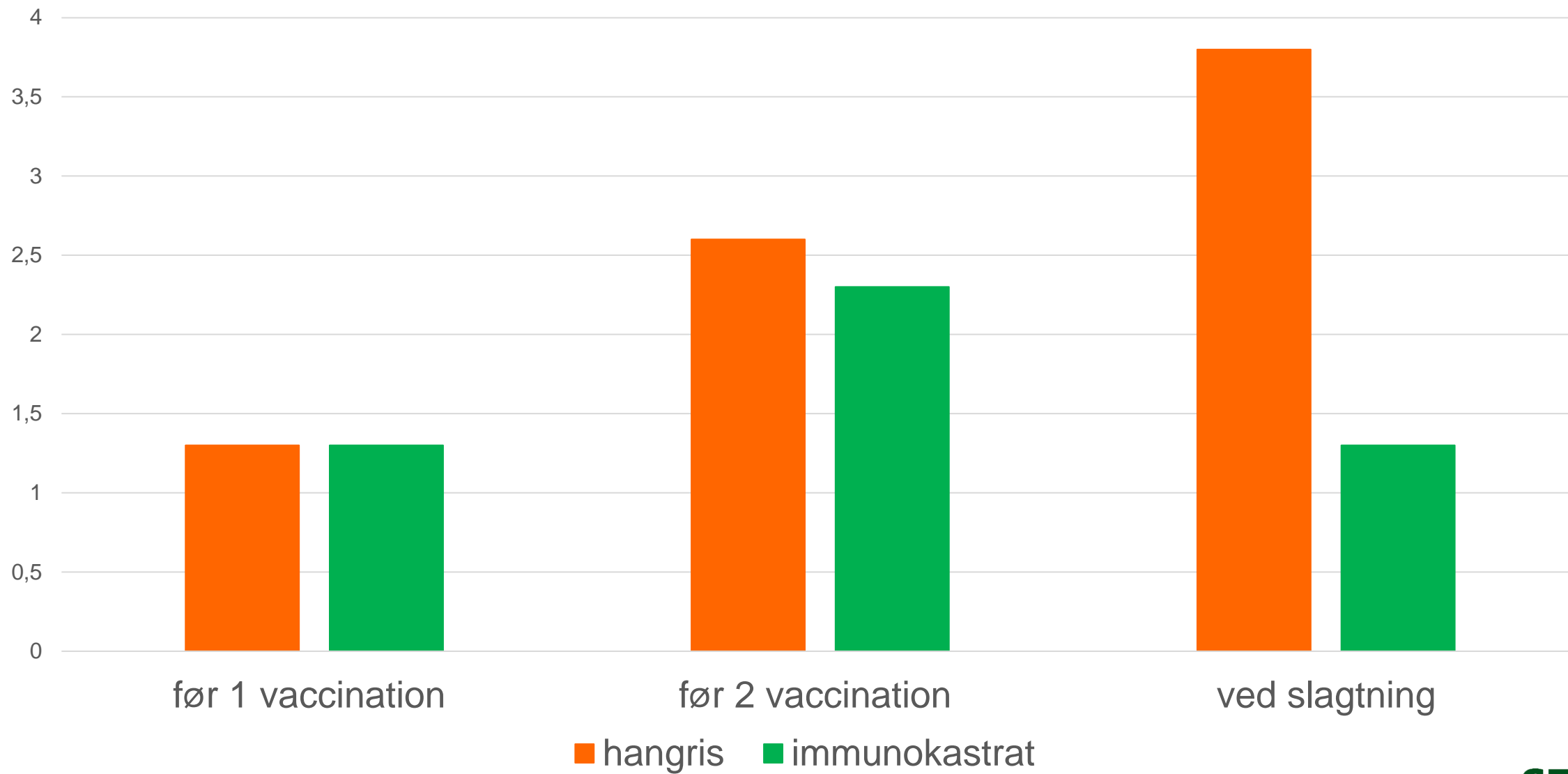
4-6 uger før
slagtning

Galte, hangrise og immunokastrater fik
samme foder
+8 % energi + 15 % protein

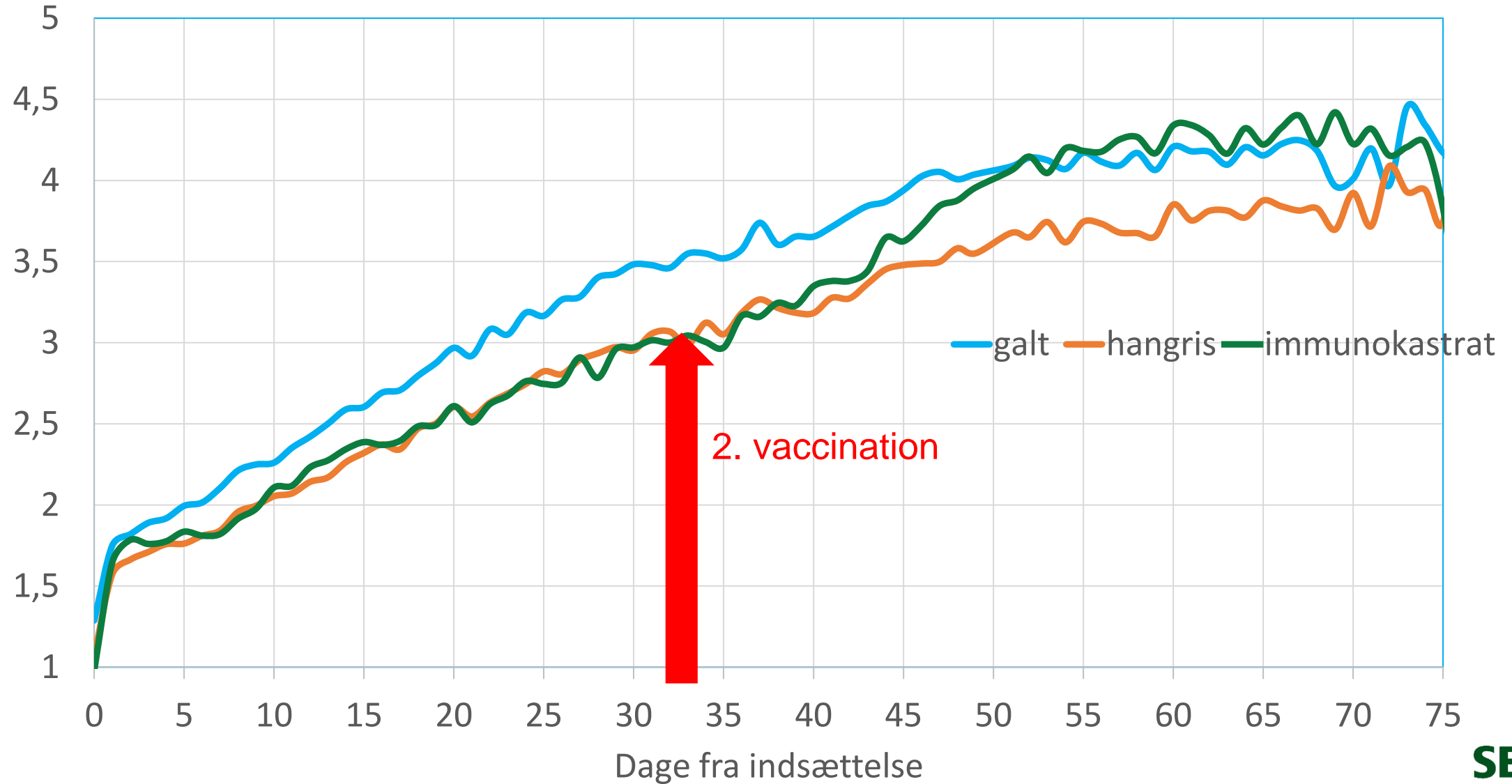

Testosteron ng/ml plasma

Foderoptagelse pr. dag

FEsv/dag

Resultater produktivitet: Galte, hangrise og immunokastrerede

DanBred DLY	Galte	Hangrise	Immuno- kastrede
g/dag	1196 ^{ab}	1212 ^a	1180 ^b
FEsv/dag	3,30 ^a	2,92 ^b	3,07 ^c
FEsv/kg	2.76 ^a	2.41 ^b	2.61 ^c

Resultater produktivitet: Galte, hangrise og immunokastrerede

DanBred DLY	Galte	Hangrise	Immuno- kastrede
g/dag	1196 ^{ab}	1212 ^a	1180 ^b
FEsv/dag	3,30 ^a	2,92 ^b	3,07 ^c
FEsv/kg	2.76 ^a	2.41 ^b	2.61 ^c
Kød%	60,1 ^a	63,5 ^b	62,6 ^c
Slagtefaktor	1,33 ^a	1,36 ^b	1,36 ^b

Resultater hangriselugt

DanBred DLY	Høj		Lav	
	Hangrise (103)	Immuno kastrater (107)	Hangrise (87)	Immuno kastrater (85)
AFKOM DLY				
Skatol, ppm	0,09	0,06	0,07	0,04
Androstenon, ppm	2,6	0,1	1,7	0,1
Sorteringsgrænser				
Skatol > 0,25	7,7	0,9	2,3	0
Androstenon > 1,0	96,1	14,0	71,3	10,6
Androstenon > 2,0	57,3	2,8	34,5	4,7

Afrunding

Fodring af hangrise

- Fibre/korn reducerer *kun* skatol
  - Bruges kort før slagtning (udleveringsrum)
- Hangrise betaler for mere protein og energi
  - Det gør sogrise ikke
  - Hangrifodring kan formentlig optimeres
- Ændring af fodring ved immunokastration
  - Evt. skift til billigere galtefoder efter 2 vaccination
- Besætningsvariation – det bliver spændende!

Foto: Hanne Maribo

Produktion af hangrise – alt det andet!

- Sortering af sæd duer ikke (endnu)
- Sortering af (D-orner) reducerer ornelugt
- Kønsortering v. indsættelse
  - Fodringsstrategi forskellig
  - Reduktion af aggressivitet
- **Immunokastration**
  - Reducerer hangriselugt markant
    - Fjerner ikke hangriselugt helt
  - Reducerer opspring og aggression m.m.
  - Økonomien er på niveau med galtene

